

Dekan Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Branko Smerdel

Reformu nastavnog programa i plana, kako bi se postigli ciljevi "Bolonjskog procesa", trebalo bi provoditi polako i promišljeno imajući u vidu iskustva drugih zemalja i prateći praktične učinke reforme. Na sjednici Fakultetskog vijeća, 4. lipnja 2003. godine, počeo je postupak reforme nastavnog programa i plana prihvaćanjem zaključaka kojima se utvrđuju: tijelo za vođenje procesa reforme curriculuma, okviri procesa reforme curriculuma, temeljna načela utvrđivanja promjena curriculuma, te temeljne orijentacije novoga curriculuma. Novi nastavni plan prihvaćen je na sjednici fakultetskog Vijeća 23. veljače 2005. godine.

Odgovore na pitanja u svezi sa studijskim planom i sustavnom reformom potražili smo od dekana prof. dr. sc. Branka Smerdela. Razgovarali smo i o pitanjima vezanima za djelatnost udruge Pravnika, koja nastavlja izlaženjem 80. broja časopisa, uspješan niz u svladavanju najrazličitijih pravnih i društvenih pitanja, te tom prigodom obilježava bogatu tradiciju izlaženja časopisa.

A. M. K.: Možete li nam ukratko objasniti promjene koje će se dogoditi na našem fakultetu uvođenjem novog curriculuma?

B. S.: Promjene koje će se dogoditi uvođenjem novog curriculuma maksimalno su moguće u okviru onih sredstava, onih ljudskih resursa i onoga vremena koje nam je bilo dano na raspolaganje tim zakonom. Morali smo izboriti i koordinirati akciju sva četiri hrvatska pravna fakulteta da bismo dobili tzv. petogodišnji integralni studij prava jer ne vidimo kakve bi poslove trebali raditi pravnici sa završenim prvim stupnjem, nakon trogodišnjeg studija (dodiplomski studij- *bakalaureus*). Složili smo se s time da se uvede petogodišnji studij s obzirom na povećanje gradiva, materije koju treba svladati pristupanjem i u približavanju Europskoj uniji; tu se govori o 100 000 stranica teksta propisa, zatim s obzirom na novu tehnologiju, nove baze podataka, koje treba svladati tijekom studija, te s obzirom na zahtjeve za više praktičnog rada tijekom studija, a posebice zato što već postoji trogodišnji upravni studij, na kojemu predaju profesori i asistenti s našeg fakulteta. Fakultet se puno bolje organizirao, svaki predmet će biti jednosemestralan, olakšan je sam studij, posebice treća godina, tako da vjerujem da ćemo smanjiti prosjek studiranja. U takvoj organizaciji studenti tijekom pete godine sami biraju smjer, te pod nadzorom mentora pišu diplomski rad.

A. M. K.: Kakvi su bili problemi pri donošenju prijedloga novog curriculuma? Možete li nam reći je li to konačno rješenje?

B. S.: Problemi pri donošenju prijedloga novog curriculuma su problemi reforme u Hrvatskoj, što ja zovem hrvatska bolest. Bolonjska deklaracija potpisana je 1999. godine, ministri su odlučili da proces bude dovršen do 2010. godine. Naš tadašnji ministar najavio je da će proces biti dovršen za tri godine što se nije ostvarilo, a ostao je, i dalje je vrlo kratki rok za

izvršenje procesa. U Sloveniji koja ima sličnu tradiciju, jer smo bili u istoj državi, a daleko bolja sredstva na raspolaganju, prihvaćen je zakon koji regulira tu reformu, ali je njezina primjena odgođena do 2008. godine. Smatram da je to mudro planiranje. Kad je na internetu bio predstavljen naš novi program, javili su mi se dekani iz Ljubljane i Maribora, te izjavili da će nam naš proces reforme služiti kao uzor, zapravo kao eksperiment. Što se tiče pitanja je li to konačno rješenje, ističem da tu ne smije biti prevelikih promjena, jer kad iduće godine upišemo studente, oni imaju pravo završiti studij po tom programu. Reforme su takve naravi da bi o njima trebalo duže raspravljati i bolje ih pripremiti. Mnogo stvari ćemo moći mijenjati; možemo studentima ponuditi nove smjerove, mnogo novih izbornih predmeta, koje oni nisu obvezni prihvatiti.

A. M. K.: Na koji ste se način upoznali s reakcijama studenata i kakve su one bile? Kakve su bile reakcije profesora i hoće li oni morati mijenjati svoje nastavne programe?

B. S.: Reakcije profesora bile su dosta pozitivne, osim što svaka reforma ljude uznemiruje, tim više ako je tolika toga bilo neizvjesno. Dugo nije bilo riješeno hoće li država financirati petu godinu. Svaki predmet će imati novi program, svi smo morali preispitati literaturu, neki predmeti su dobili nove nazive. Ukratko - svi su ispunili svoje obveze i učinili maksimum u danom roku.

A. M. K.: Hoće li ova reforma riješiti problem dosadašnje slabe posjećenosti predavanja i hoće li utjecati na obvezatnost pohađanja predavanja?

B. S.: Vremena se mijenjaju i studenti češće dolaze na nastavu, nego prije. Naš glavni problem na fakultetu jest velik broj studenata, koji se upisuju na fakultet, a broj ne određujemo mi, nego država. Unutar tog velikog broja doista postoji elita studenata koji se uspiju izboriti za svoje mjesto u struci. Od sljedeće jeseni mi ćemo ponovo morati unajmiti dvoranu Studenskog centra, gdje će se držati jedan turnus predavanja za prvu godinu. Poteškoće su tri turnusa na prvoj godini, jer je vrlo teško kontrolirati pohađanje predavanja. Na pitanje hoće li će ova reforma riješiti problem dosadašnje slabe posjećenosti predavanja mogu odgovoriti - nadam se da hoće. Slaba posjećenost predavanja može se u nastavi preokrenuti u prednost na način da se s nazočnim studentima radi kao da su na seminaru. Htio bih upozoriti na još jedan problem, a to je da sve više na vidjelo dolazi nedostatak stručnog kadra, jer je u punom zamahu smjena generacija. Starija odlazi, a mlađa mora biti u pripravnosti. Od 1990. godine je petnaestak profesora u najboljoj snazi otišlo u državne službe, u diplomaciju, u sudove i nitko se nije vratio. Asistentska mjesta sve su manje atraktivna za pravnike, kojima razne tvrtke nude velik novac.

A. M. K.: Možete li nam pojasniti zašto se predmet Europsko javno pravo tek sada uvodi na fakultet kao obvezatan predmet četvrtog semestra?

B. S.: Europsko javno pravo je bilo uvedeno kao izborni predmet, a u svoju zaslugu kao dekana računam osnutak katedre Europskoga javnog prava. Pokrenut je i predmet Europskog privatnog prava, te će to biti suradnja između više katedara. Predmet Europsko javno pravo uvodi se na fakultet kao obvezatan predmet tek sada, jer studenti imaju pravo završiti studij prema programu po kojemu su upisali i mi im nismo mogli uvesti još jedan dodatni obvezatni predmet. Situaciju smo riješili tako da smo rekli da studenti koji žele mogu polagati ispit iz Europskoga javnog prava i to će im pisati u svjedodžbi. Također smo poticali studente da to učine, tako da ne moraju upisati jedan izborni predmet na četvrtoj godini. U novom programu Europsko javno pravo biti će obvezatan predmet četvrtog semestra, ali ćemo od sada u svim predmetima imati europske sadržaje.

A. M. K.: Hoće li se ovom reformom studija studentima omogućiti više praktičnog rada i hoće li to utjecati na lakše pronalaženje željenoga radnog mjesta?

B. S.: Veliki nam je cilj da se reformom omogući više praktičnog rada, a nadam se da će to utjecati na lakše pronalaženje željenoga radnog mjesta, te se u tom smjeru zauzimam za suradnju studenata s organizacijama velikih tvrtki tako da se pravne stručnjake dovodi na fakultet i da studente šaljemo tamo, i to na temelju natječaja, kako bi se ocjenila zasluga svakoga pojedinog studenta.

A. M. K.: Ovo je obljetnički 80. broj Pravnika. Možete li nam reći koja su vaša iskustva s tim studentskim časopisom, u čemu vidite njegovu važnost i što očekujete od njega u budućnosti?

B. S.: Smatram da je Pravnik vrlo dobar časopis i da pokazuje da smo mi svi - kao nastavnici i studenti - dobra zajednica, jer dobar dio objavljenih radova bili su u početku seminarski ili diplomski radovi, pa su se dalje dorađivali pod nadzorom mentora. Osim toga Pravnik je mjesto okupljanja naše pravničke elite. Među mojim prioritetima su i da se sve pravničke elitne skupine, kao Pravnik, ELSA, diskusioni klubovi, Moot Court Competition, prošire te da što više idu u javnost i da što više okupljaju studente. Od Pravnika očekujem da stalno radi na kvaliteti i da bude mjesto okupljanja studenata, kao što je i sada. Ovom prigodom želim vam čestitati 80. obljetnicu rada!

18. str. prazna